

Offentligt udbud

med indbudt kvalitet til mindre anlægsopgaver

Artiklen omhandler en ny udbudsform, der indeholder de gode elementer fra offentligt og indbudt licitation, samtidigt med at udbudsformen eliminerer ulemperne ved udbudsformerne. Nøglen til udbudsformen er at opstille de rigtige udvælgelses- og tildelingskriterier. Modellen har med succes været brugt i 3 kommuner med så stor effektivitet, at entreprenørerne desværre er gået konkurs. Dette har udfordret modellen, og artiklen diskuterer, hvordan den kan videreudvikles således at denne situation forsøges undgået.

Allan Therkelsen, Projektleder, Rambøll A/S
allt@ramboll.dk

Troels Andersen, civilingeniør, Fredericia Kommune
troels.andersen@fredericia.dk

Offentligt udbud til mindre og mellemstore anlægsopgaver

Rambøll har i samarbejde med flere kommuner arbejdet med at gøre offentligt udbud mere velegnet til mellemstore entrepriser. Konceptet er udviklet med det formål at bibeholde de fordele, der er ved at lave en indbudt licitation, samtidigt med at man høster fordelene ved et offentligt udbud.

Fordele og ulemper med offentlig og indbudt licitation

Fordelen ved at lave udbud som indbudt er, at udbyder selv kan vælge deltageren til licitationen. Det giver normalvis sikkerhed for, at entreprenøren har et fornuftigt referencedatablad, og udvælgelsen sker ofte ud fra erfaringer fra tidligere entrepriser.

Fordelen ved indbudt licitation kan dog ofte vendes til en ulempe, idet udvælgelsen kan give manglende konkurrenceudsættelse

og fornyelse. Udvalget kan samtidigt give genstand for en del uhensigtsmæssig opmærksomhed helt op i det politiske niveau. Der kan på alle niveauer af en politisk styret organisation være såvel formelle som uformelle hensyn, der ønskes at blive taget hensyn til.

Ved at gennemføre et offentligt udbud kan man omgå en situation, hvor man skal udvælge entreprenører til opgaven, og man sikrer derved, at alle entreprenører får mulighed for at byde. Dette sikrer normalvis samtidigt, at flere afgiver bud, og det giver erfaringsmæssigt de bedste priser.

Ulempen ved at gennemføre et traditionelt offentligt udbud er, at man risikerer at modtage bud fra entreprenører, der ikke har relevant erfaring eller slet ingen erfaring med den type opgave, som man udbyder.

Undgå prækvalifikation og økonomisk mest fordelagtige

Ulempen ved offentligt udbud kan traditionelt omgås ved at gennemføre en prækvalifikationsrunde. Dette er både tidskrævende og ressourcekrævende. Ved større anlægsprojekter er denne omkostning ikke betydelig, men ved mindre og mellemstore anlægsprojekter vil det være forholdsvis dyr proces.

En anden mulighed for at lave en udvælgelse på andre kriterier end økonomi kunne være at udbyde efter princippet omkring økonomisk mest fordelagtigt. Dette princip kan dog også være svært at håndtere i en politisk virkelighed, idet modellen altid vil være forbundet med en subjektiv vurdering og i tætte opløb vil denne vurdering ofte være udslagsgivende. Subjektive vurderinger i en politisk styret organisation er ikke altid det mest skudsikre.

Med den baggrund har Rambøll i samarbejde med flere kommuner arbejdet med en model for, hvordan man kan lave et offentligt udbud med de fordele, dette har, samtidigt med at man kan lave udvælgelse uden ekstraomkostning og tidsforbrug – som kan være ulempen ved de offentlige udbud.

Offentligt udbud med udvælgelses- og tildelingskriterier

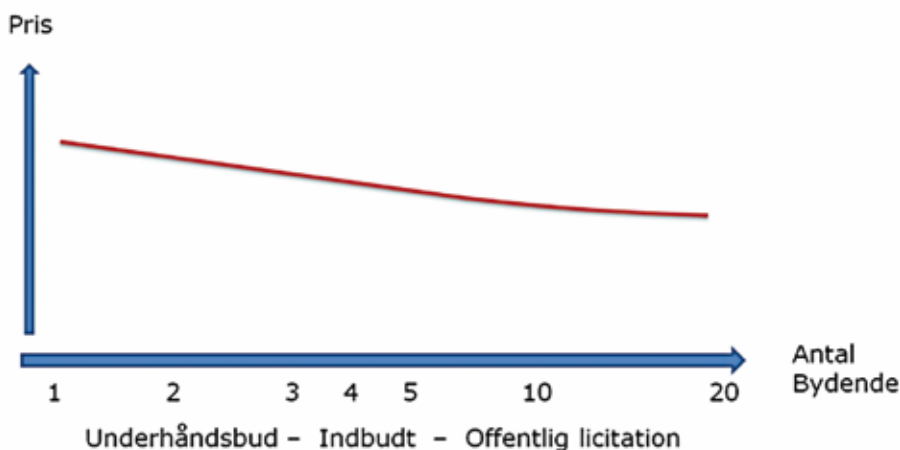
Modellen, som Rambøll har udviklet i samarbejde med Randers og Fredericia Kommune, er et offentligt udbud, hvor der opstilles 2 kriterier for at kunne lave en tildeling af en entreprise. Ideen er, at entreprenøren skal kunne opfylde en række udvælgelseskriterier, før entreprenøren kan deltage i tildelingskonkurrencen.

I Fredericia Kommune blev der blevet opstillet udvælgelseskriterier omkring omsætning og referencer. Fredericia Kommune ønskede, at entreprenøren skulle kunne fremvise en omsætning for regnskabsåret 2009 på 20 millioner, og entreprenøren skulle kunne fremvise en referenceliste med 3 anlægsarbejder større end 5 millioner kroner.

Tildelingskriteriet i Fredericia Kommune var – billigst pris.

Offentligt udbud med det bedste fra andre udbudsformer

Ideen er ganske enkelt, at man i udbudsma-

Figur 1. Erfaringsmæssig sammenhæng mellem antallet af bydende og prisen.

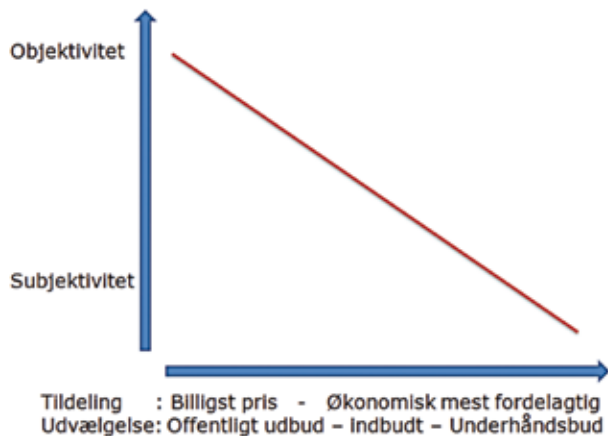
terialet og -brevet definerer, hvilke udvælgelseskræterier der er gældende. Der kan i princippet opstilles hvad som helst, bare det ikke på nogen måde kan virke diskriminerende og dermed i strid med Tilbudsloven. På licitationsdagen oplæses kun priser, idet tildelingskræteriet er det afgørende, hvis flere entreprenører overholder udvælgelseskræteriet.

Sagt på en anden måde gennemgår man tilbuddene fra den billigste ende, og det første tilbud, der overholder de opstillede udvælgelseskræterier, skal man gå videre med. Udbudsformen har alle de fordele, som man ønsker ved et offentligt udbud, og samtidigt nogle af intentionerne, som der ligger i en indbudt licitation.

- *Det er hurtigt at gennemføre:* Fredericia Kommune annoncerede udbuddet den 4. september og afholdte licitation den 25. oktober. Der blev skrevet kontrakt i den første uge af november.
- Det er stort set lige så *billigt at gennemføre* som en indbudt licitation: Rambøll oprettede en FTP-server til at håndtere udbudsmateriale og opdateringer.
- *Flere entreprenører giver tilbud* ved en offentlig licitation: I dette tilfælde 8 entreprenører
- *Kontraktprisen er mindre:* Billigste tilbud lå ca. 40% under bygherre overslag og 50% under dyreste tilbud.
- Ingen kan stille spørgsmål ved sagsbehandlers objektivitet – hverken i forhold til udvælgelse eller tildeling.

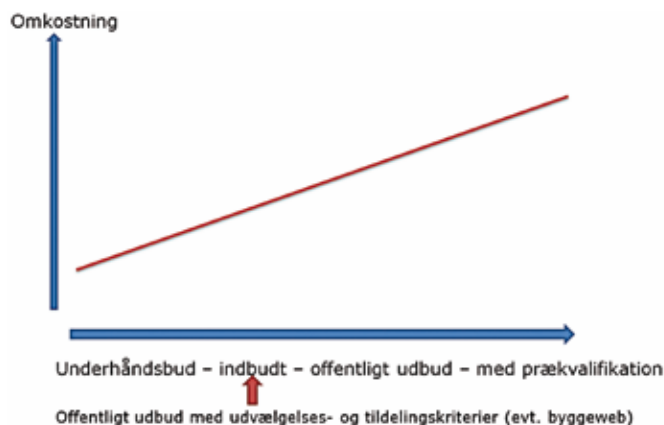
Vores erfaringer

Modellen er nu blevet anvendt i 3 udbud i Randers, Syddjurs og Fredericia Kommune. Grundet forskellige uheldige omstændigheder er alle 3 entreprenører, der er tegnet kontrakt efter nærværende udbudsform des-

Figur 2. Sammenhæng mellem objektivitet og tildeling/udvælgelse.

Figur 3 der viser omkostning ved valg af forskellige udbudsformer.

være gået i betalingsstandsning eller gået konkurs.

Det har ikke nødvendigvis noget med modellen at gøre, men formentligt er der andre faktorer, der har spillet ind. Umiddelbart kan man vel også konkludere, at modellen ikke udvirker for høje priser. Det er dog en lidt ærgerlig måde at konstatere dette.

Omkostningen for bygherre ved at vælge udbudsformen er ikke større end ved valg af indbudt licitation.

Videreudvikling af modellen

Det, vi overvejer at videreudvikle modellen med, er et udvælgelseskræterium omkring soliditet. Dette kan være med det et mindre risiko for betalingsstandsning under udførelsen. En anden mulighed, som der kan arbejdes videre med, er muligheden for at pulje flere mindre opgaver, således at man f.eks. kan pulje et helt års anlægsopgaver i et udbud efter nærværende model. ■